

розрахунку на 1 колос пшениці, орієнтуючись при цьому на встановлений ЕПШ.

УДК:634.8:581.5:632.4./952

Ю. Е. Клечковський, д-р с.-г. наук, с. н. с.,

К. А. Шматковська, канд. с.-г. наук

Дослідна станція карантину винограду і плодових культур ІЗР НААН,

МІЛДЬЮ (*PLASMOPARA VITICOLA* BERL. ET TONI)

**ВИНОГРАДУ, ВПЛИВ НА УРОЖАЙНІСТЬ ТА ЕКОНОМІЧНУ
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ**

Основою для високої економічної ефективності вирощування винограду є рівень господарського врожаю. За характером шкідливості грибні хвороби винограду обмежують потенційну продуктивність кущів. Як правило, фактичний урожай ягід винограду завжди нижче потенційного, в тому числі з захворюванням кущів.

На виноградних насадженнях Південно-Західного регіону України основне значення в комплексі грибних хвороб, які завдають серйозні збитки та погіршення якості врожаю, становить хвороба епіфітотійного типу – мілдью (збудник *Plasmopara viticola* Berl. et Toni).

Шкідливість, спричинена мілдью, полягає у зменшенні асиміляції вуглекислоти хворими листками та ураженню грон, що призводить до зниження врожаю.

Слід зазначити, що розвиток мілдью в ампелоценозах Південно-Західного регіону України є безперервним та нерівномірним й залежить від кількості опадів в період з травня по серпень. Тому показники поширення та розвитку хвороби, на фоні загальноприйнятої в господарстві системи захисту, дуже сильно варіює по роках.

Мета роботи – визначення впливу мілдью винограду на урожайність та економічну ефективність вирощування на протязі 2019–2021 років.

Досліджуваний 2019 р. був сприятливим для розвитку мілдью. Дощова погода перед цвітінням винограду і наявність крапельно-рідинної вологи, при помірній середньодобовій температурі повітря, сприяли розвитку мілдью, як на листах, так і на суцвіттях. На момент останнього (передзбирального) обліку на виноградних насадженнях

сорту Ркацтелі відсоток поширення хвороби становив 15,0–25,0 %, а розвиток хвороби був у межах 10,0–18,0 %.

Погодні умови вегетаційного періоду 2020 р. були несприятливими для розвитку грибних хвороб, насамперед мілдью. Прохолодна погода в квітні – травні на фоні низької вологості повітря і ґрунту, а також пізній початок вегетації винограду посприяли пізньому первинному прояву хвороби на листках та гронах. Поширення хвороби на кінець вегетаційного періоду не перевищувало 10,0 %, при розвитку – 2,5 %. На гронах мілдью з'явилась у III декаді липня, у фазу збиральної стиглості показник поширення не перевищував 10,0 %, а розвиток – у межах 6,0 %.

Аномальні умови, які склалися впродовж сезону вегетації 2021 р., а саме рясні опади та зростаюча температура повітря, створили оптимальні умови для розвитку хвороб, в першу чергу мілдью, яка розвивалась за типом ранньої епіфітотії. Перші ознаки хвороби на дослідних ділянках відмічено у III декаді травня на листках та в II декаді червня на суцвіттях.

Протягом усього вегетаційного періоду інтенсивність розвитку захворювання, була досить високою. Поширення хвороби на кінець вегетаційного періоду становило в середньому 17,0–20,0 %, при розвитку – 14,0–18,0 %. Слід відмітити, що на деяких ділянках хвороба поширилася на 100% грон, а розвиток її становив 97,73 %.

Отримані нами дані на сорті Ркацтелі в умовах Одеської області (ПРАТ «Перемога») показують що потенційна урожайність насаджень (урожай з кущів без пошкоджень грибними хворобами) на виноградниках 2001 року садіння при площі живлення $3 \times 1,5$ досягала 9,0 т/га. Спостерігається закономірність до зменшення урожайності насаджень зі збільшенням ураження їх мілдью по роках досліджень.

Врожайність виноградних насаджень у 2019–2021 рр. сорту Ркацтелі при площі живлення $3 \times 1,5$ м та зрідженості 14–16 %, змінюється від 5,26 до 8,22 т/га, в залежності від року проведення досліджень. Недобір урожаю від пошкоджень кущів мілдью досягає 0,78–3,74 т/га, відповідно.

Зі збільшенням ступеня поширення та розвитку захворювання собівартість продукції збільшується на 1,5–19,77 %.

Результати проведених нами досліджень щодо впливу мілдью на урожайність та економічну ефективність вирощування на виноградних насадженнях Південно-Західного регіону України, дозволяють зробити наступний висновок. Міра поширення мілдью та її вплив на

продуктивність кущів сприяють зменшенню урожайності насаджень на 8,60–41,55 % у порівнянні з потенційною та збільшенню виробничої собівартості продукції винограду сорту Ркацители, а також підвищенню показників виробничої собівартості 1 т продукції до 5,0–7,56 грн/кг.

UDC 632.951:632.787 Ба (477.54)

**Yu. Kolomiets, Gr. St., S. Stankevych, As. Prof., Ph. D.,
A. Shakhova, student**

State Biotechnological University

**EFFECTIVENESS OF THE APPLICATION OF
INSECTICIDE PREPARATIONS AGAINST THE *HYPHANTRIA
CUNEA DRURY***

In Ukraine, the first foci of the fall webworm were discovered in Transcarpathia in 1952, and in June — almost throughout the lowlands of the region. Over the next two years, the pest moved in a northerly direction for 10–15 km, and in the valleys of the Latorytsia, Borzhava, and Tysa rivers, individual foci were found in the depths of the foothills.

In Kharkiv region, the fall webworm was discovered in the early 80s of the twentieth century. According to the State Service of Ukraine for Food Safety and Consumer Protection in 2017 the pest was registered in 24 districts of Kharkiv region, on a total area of 2429.5 hectares. A significant part of the colonized territory refers to household plots – 57.4 %, to the territory of farms of all forms of ownership – 19.2 %, and to other lands – 24.4 % of the foothills.

The mass distribution of the fall webworm at the territory of the region requires a detailed study not only of the biological and morphological peculiarities of the pest but also the search for appropriate measures to identify, localize and eliminate foci. Protection of perennial plantations from the fall webworm is based mainly on extermination measures aimed at the total destruction of the species. However, scientists more and more often recommend the use of an integrated plant protection system against regulated pests. Currently, the use of a chemical method of controlling harmful organisms is the most effective and economically reasonable. However, alternative environmentally friendly pest control methods are being developed to reduce the negative impact on the environment due to